

**FORENINGEN
FOR KIRKEGAARDSKULTUR**

Nye Medlemmer.

Afdeling A.

190 Brande Menighedsraad.

Afdeling C.

715 Sognepræsten i Besser, Tranebjerg.

716 Hr. Stenhuggermester Henning Jensen, Jernbanegade, Køge.

717 Hr. Stenhuggermester A. Laursen, Vestergade 61, Herning.

718 Hr. Stenhuggermester Tage Hansen, Præstøvej 1, Næstved.

Afdeling D.

54 Hr. Trädgårdsm. Gunnar Karlsson, Norra Vallgt. 88^a, Malmö, Sverige.

FRA DANSKE KIRKEGAARDE

6/9 (Ringsted Folketid.): Pedersborg Kgd.

8/9 (Nordsj. Soc. & Dem.): Gartner Villy Sørensen er ansat som Graver ved Nyhuse Kgd.

9/9 (Holbæk Amts Venstrebl.): Havearkitekt Emil Böttiger projekterer Ud. af Holbæk Kgd.

10/9 (Haslev Folketid.): Graverstill. ved Pedersborg Kgd.

10/9 (Politiken): Sorgenfri Kgd. faar 30,000 Kr. af Staten til Beskæftigelse ved Ud.

12/9 (Aarhus Amtstid.): Besser Kgd. skal udvides.

12/9 (Silkeborg Soc. & Dem.): Them Kgd. reguleres af Landinspektør Hjort Nielsen.

12/9 (Nationaltid.): Overgartner E. Qwist (Bispebjerg Kgd.) er udnævnt til Stiftsgartner i Vallo.

16/9 (Næstved Tid.): Næstved Kgd. kloakeres.

16/9 (Randers Dagbl.): Der er udarbejdet Plan til Urnehave paa Randers Nordre Kgd. (Graver Arendt og Gartner Nedergaard).

16/9 (Skagens Avis): Den gl. Kgd. i Skagen søges fredet efter at Begr. er ophørt.

23/9 (Loll. F. Venstrebl.): Stubbekøbing Kgd. skal udvides.

24/9 (Nordjyll. Soc. & Dem.): Der bygges Mur om Aalborg gl. Kgd. (37,000).

25/9 (Vestkysten): Grindsted Kgd. skal udvides.

29/9 (Kalundborg Folkebl.): Alléen paa Kalundborg Kgd.

30/9 (Østsjæll. Folkebl.): Ringsted Kapel har faaet en Klokke.

30/9 (Fr. & borg Amtstid.): Skovkgd. i Hornbæk?

1/10 (Loll. F. Folketid.): Kan Gedser ikke faa sin Kgd?

1/10 (Kolding Soc. & Dem.): Ud. i Grindsted.

2/10 (Rosk. Soc. & Dem.): Retten sat paa St. Jørgensbj. Kgd. i Anl. af en Strid om Færdelsret.

3/10 (Nationaltid.): Garnisons Kgd. med dens dyrebare Minder er i Fare.

4/10 (Nationaltid.): De historiske Grave paa Garnisons Kgd. udslettes ikke.

4/10 (Holbæk Amts Avis): Kgd.s-udv. i Holbæk vil koste ca. 50,000 Kr.

5/10 (Nationaltid.): Af Fortids Grave....

6/10 (Kalundborg Folkebl.): Kgd. i Kalundborg.

7/10 (Socialdemokraten): Taarbæk Mhrs. paa Krigsstien.

7/10 (Aalborg Amtstid.): Næsborg Kgd. skal udvides.

8/10 (Ekstrabl.): Skoven og Kgd.

9/10 (Sorø Amts Dagbl.): Kapellet i Slagelse skal være billigere og ligge et andet Sted.

9/10 (Bogense Tid.): Bogense har faaet godkendt Kirkegaardsprojektet og maa faa 18,000 Kr. i 20-aarigt Laan.

9/10 (Langel. Avis): Humle Kgd. istandsættes.

9/10 (Hejmdal): Arbejdet med Sønderborg ny Kgd. skrider rask frem.

10/10 (Holbæk Amtstid.): Mhrs. i Konkurrence med Byens Handelsgartnere.

11/10 (Rosk. Avis): Haudrup Kgd. udvides. Tilbudet paa 1623 for Dræning antoges. (Entreprenør Gunner Hansen, Viby).

11/10 (Holbæk Amts Venstrebl.): Holbæk Begr. væsen og de private Gartnere.

11/10 (Herning Avis): Ikast Kgd. omlægges (Gartner Johansen), og der bygges Nødtørftshus (Arki-tekst H. P. Jensen).

13/10 (Flensborg Avis): Broager Kgd. reguleres.

14/10 (Ekstrabl.): Skal vore Kgd. nedlægges?

14/10 (Jydske Tid.): Rise Kgd. skal udvides.

14/10 (Kolding Avis): Begr. i Grønsværet paa den ny Kgd. i Kolding.

15/10 (Berl. Aften): Holmens og Garnisons Kgd.

16/10 (Østsjæll. Folkebl.): En ny Kgd. skal forbedes i Køge.

18/10 (Skanderborg Amts Avis): Har Kgd. Pligt til at gruse Gangene?

22/10 (Fyns Stiftstid.): Kgd.s-udv. i Bogense.

23/10 (Langel. Avis): Ud. af Bøstrup Kgd. forberedes.

23/10 (Vejle Amts Folkebl.): Nollund Kgd. skal reguleres.

24/10 (Horsens Soc. & Dem.): Østbirk Kgd. omlægges.

27/10 (Fyns Soc. & Dem.): Faaborg gl. Kgd. udvides, og der anlægges Urnehave (Insp. J. Gravesen).

27/10 (Næstved Avis): Braaby Kgd. reguleres (Klostergartner H. Wedege).

28/10 (Vejle Amts Avis): Jubilæumssamtale med Inspektør Haumann (Vejle).

29/10 (Ærø Folkebl.): Ærøskøbing Kgd.
 1/11 (Fyns Soc. & Dem.): Otterup Kgd. skal udvides.
 3/11 (Socialdem.): Bispebjerg Kgd. smur forlænges.
 4/11 (Jydske Tid.): Egvad Kgd. udvides.
 7/11 (Fyns Stiftstid.): Havearkitekt P. Wad har udarbejdet Plan til Kgd. ved den nye Kirke i Næsby.
 8/11 (Fyns Soc. & Dem.): Naturfredningsmyndighederne standser Udv. af Kgd. i Bogense.
 8/11 (Helsingør Dagbl.): Udv. af Humlebæk Kgd. paabegyndt (Havearkitekt Troels Erstad).
 8/11 (Fyns Tid.): Ubberud Kgd.s Udvidelse indvies Allehelgensdag (Havearkitekt Johannes Tholle).
 10/11 (Kolding Soc. & Dem.): Nyt Møde om Kirkegaardssagen i Grindsted.
 11/11 (Natt.): Monument over druknede Vesterhavsfiskere.
 12/11 (Roskilde Avis): Menighedsraadet frifundet ang. Stien over St. Jørgensbjerg Kgd.
 13/11 (Ærø Folkebl.): Ærøskøbing Kgd.
 13/11 (Vestkysten): Udv. af Grindsted Kgd.
 14/11 (Sorø Amtstid.): Udv. af Nidløse Kgd.
 20/11 (Købh. Amts Avis): Der stjæles Bronceæder m. m. paa Kgd.
 21/11 (Nyk. F. Soc. & Dem.): Areal ved Gedser udset til Kgd.
 21/11 (Loll. & F. Venstrebl.): Nysted Kgd. reguleres for ca. 1500 Kr.
 21/11 (Rosk. Dagbl.): Graabrødre Kgd. i Roskilde reguleres for ca. 8000 Kr.
 22/11 (Bogense Avis): Byraadet i Bogense gaar enstemmigt imod Menighedsraadets Plan.
 22/11 (Vestkysten): Spandet Kgd. er under Udvidelse.
 23/11 (Socialdem.): Fællesmonument rejses i Urnehaverne paa Bispebjerg Kgd. (Billedhugger Elo).
 25/11 (Holstebro Dagbl.): Udv. af Kgd. i Holstebro vil koste Kr. 23,899.
 25/11 (Randers Amtstid.): Kgd. i Dronningborg?
 25/11 (Jydske Tid.): Sønderborg ny Kgd. er snart færdig (Havearkitekt Johannes Tholle; Entreprenør Nis Hansen).
 25/11 (Bogense Avis): Fredningsnævnet vilde ikke frede Kirkebakken i Bogense.
 26/11 (Holbæk Amts Soc. & Dem.): Niløse Kgd. skal udvides med 200 m².
 26/11 (Hejmdal): Sønderborg ny Kgd.

FRA TIDSSKRIFTERNE

Gartner-Tidende Nr. 35: Plantematerialet til vore Kirkegaarde.

Havekunst Nr. 8: En Urnehave.

Landsbygraveren Nr. 9: Plantematerialet til vore Kirkegaarde. Til Kursus i Asminderød m. m. — Nr.

10: Indtager Kirken en Særstilling som Arbejdsgiver m. m. — Nr. 11: Landsby-Gravernes Forhold. Til Kursus m. m.

Præsteforeningens Blad Nr. 34: Kirkegaardssarkitektetur.

Allmän svensk trädgårdstidning Nr. 21: Kulturminnesmärken vid Täby kyrka. — Nr. 24: Vinterdekoration av gravplatser.

Ignis Nr. 9: Eldbegängelse eller jordbegängelse? Urnlundarnes läge. Kiruna krematorium. Böra utomstående tillåtes närvara under kremationsförloppet? — Nr. 10: Kyrkan och eldbeg. Var skola Väst kustens krematorier byggas? Det blivande krematoriet i Borås. Krematorieplanerna i Trollhättan. Eldbeg. och kyrkogårdskostnaderna. Kommunal eldbeg. och balsamering. Vad som av kyrkan utträttats för eldbeg. i Sverige m. m. — Nr. 11: Hur Halmstad fått sitt krematorium. Halmstads kapelkrematorium. När Halmstads krematorium indvigdes. Den konstnärliga utsmyckningen i Halmstads krematorium.

Viola Nr. 34: Kyrkogårdsföreståndarnas årsmöte i Göteborg.

Puutarha Nr. 11: Maalaiserkku kirjoitetta.

Der Friedhof Nr. 8: Ein Ehrenpreis erobert der Waldfriedhof. Die zeichnerische Darstellung der Gräberarten. Der vergessene Edelsandsteinbruch in Blosdorf (Mähren). Der Ehrenhain der Stadt Frankfurt a. M. Das neue Friedhofs-Südfeld in Heidelberg. m. m. — Nr. 9: Friedhöfen drinnen und draussen. Mahnmale auf den Stätten des Kampfes. Der Reichsbeirat des Reichsverbandes der Landschafts- und Friedhofsgärtner in Erfurt. Groszdeutschlands erster Kriegerfriedhof vor der Vollendung. Elbings künftiger Waldfriedhof in wundervoller Lage. Ein neuer Gewerbesteuer; Entscheid. Über die Gestaltung des Friedhofs und der Kriegerehrenstätte. Die erste Mausoleen Groszdeutschlands. Friedhöfe und Familienforschung. Gräber in Rosenterrassen. Würdige Gestaltung der Friedhöfe. Der Garnisonsfriedhof Hasenheide wurde am 5. Okt. 1861 eingeweiht.

Gartenkunst Nr. 10: Waldfriedhöfe oder Friedhöfe im Wald?

Kriegsgräberfürsorge Nr. 9/10: Das Feuermal deutscher Seelenkraft.

BOGANMELDELSER

Socialt Boligbyggeri. Udsnit af 15 Aars Boligbyggeri. Red. Ark. Ole Buhl, Carl Allers Bogforlag, Kbh. 1941, 144 Sider, 4°, ill. m. Fotografier og Tegn.

Foreningen »Socialt Boligbyggeri«, der i Sommeren 1933 stiftedes paa Initiativ af Direktør Rasmus

Nielsen, har udsendt en Bog om socialt Boligbyggeri i Almindelighed og om Foreningens Indsats i Særdeleshed.

Bogen indledes med Artikler af bygningsmæssig Karakter, bl. a. af Prof. Ivar Bentsen, om de bygningstekniske og bolig-mæssige Fremskridt, der er foregaaet indenfor de sidste Aars omfattende sociale Boligbyggeri, og af Arkitekt Edvard Heiberg om Byplan og Bebyggelsesplaner, ledsaget af mange Eksempler og Illustrationer saavel fra Danmark som fra Udlandet. Desuden anmelder Professor Kay Fisker en meget interessant Konkurrence om Lejlighedstyper til børnerige Familier.

At »Socialt Boligbyggeri« har haft Succes er uden for al Tvivl. Det skal her blot nævnes, at »Bispeparken« fik udlejet samtlige 800 Lejligheder paa 2 Dage, — uden Tvivl dansk Rekord i Boligbyggeriets Historie. Særlig interessant er det, at dette fandt Sted i 1940, hvor alting blev dyrere, og Indtægterne mindre, og hvor Folk var nødt til at spare, — et straalende Bevis for Nødvendigheden af et socialt Boligbyggeri. Bogen henvender sig til enhver, der interesserer sig for Boligspørgsmaal, saavel ud fra kulturelt som økonomisk eller politisk (lejerpolitisk) Synspunkt.

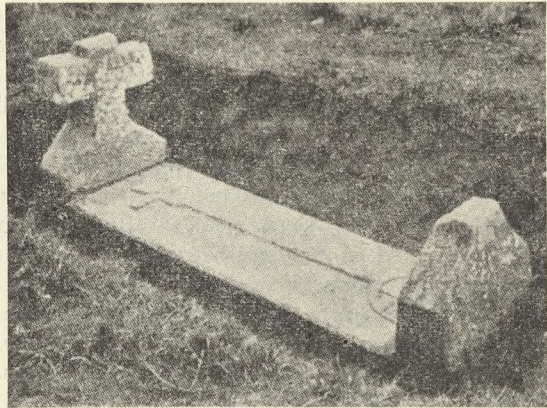
Minor Plum. Tholle.

Hans Richard Fabricius: Dansk Kirkekunst, 8°, 176 S., Lohse, Kbh. 1941.

Med Støtte af Den Raben-Levetzauske Fond er der foretaget en Undersøgelse af Kunsten i vore Kirker, navnlig den helt gamle, samt over engelsk Kulturs Indflydelse paa Kirkearkitektur og Udsmykning. Det er blevet til en omhyggelig og indholdsrig Beretning, der ledsages af op imod 100 Illustrationer. Forfatteren gaar navnlig ind i en Undersøgelse af Symbolerne og deres Betydning, — mindre beskæftiger han sig med Teknikken. Og efter at have identificeret Symboliken finder han ogsaa ind til Oprindelsen derfor, dels fra Bibelen, dels fra Folketroen. Han gør opmærksom paa en Rigdom af Spor af Oldkirkens Billedtradition i vor ældste Kirkekunst, og i et særligt Afsnit finder han adskillige Indslag af engelsk (irsk) Kirkekultur i vore Kirkehuse. Ogsaa til Kirkegaarden finder Forfatteren ud og bringer bl. a. et Billede af en af vore ældste Grave, en tidlig-middelalderlig Grav paa Vinderslev Kirkegaard (se hosstaaende Ill.). — Bogen er af overordentlig stor Værdi for dem, der vil studere den dybere Mening med Kirkernes ofte saa rige Billedsprog, der faar nyt Liv ved kyndig Forklaring.

Gustav Lind: Stockholms-Trädgårdar under gånga tider. Saxon & Lindström, 8°, 224 S., Stockholm 1941.

Denne Bog giver et udmærket Indtryk af tidligere Tidens Haver i Stockholm saavel som ogsaa de Personer, der har medvirket ved deres Tilblivelse og

Tidlig middelalderlig Grav i Vinderslev (Aarhus Stift).

Udvikling. Det undrer den danske Anmelder, at saa faa danske Gartnere har skabt sig et Navn her; men flere af de Navne, der har betydet noget i gamle Dages Gartneri i Danmark forekommer dog ogsaa her (Benedictus, Creutzfeldt, Friese, Hunneus (Hunnæus?), König, Locher m. fl.) omend i de fleste Tilfælde formentlig af udenlandsk Oprindelse.

Otto Juel Jørgensen: Drivhusopvarmning. A. d. G. Praktiske Handbøger Nr. 11.

En udmærket, praktisk Hjælp til dem, der i en kritisk Periode som nærværende skal økonomisere med Brændsel til Opvarmning af Drivhuse.

Dansk Naturfredning. Aarsskrift 1940—41.

Man bemærker i dette Skrift fra Danm. Naturfredningsforening med Interesse bl. a. Fredningerne ved Broager Kirke og Gloeslunde Kirkegaard.

Th. Døssing & Robert L. Hansen: Dansk Tidsskrifts Index, 26. Aarg., 1940, 8°, 404 S., Arnold Buscks Forlag, Kbh. 1941.

Det nys udsendte Bind af den nyttige Haandbog er den tyndeste siden 1936, — skulde Krigs- og Kri-sesituationen have været saa haard ved Tidsskrif-terne? Selv om den altsaa er tyndere, rummer den dog 404 Sider og har omhyggeligt gennemgaaet ca. 260 Tidsskrifter. Artikler om Kirkegaardsforhold søges under følgende Klasser: Begravelsesforhold under 61, 48 — Krematorier under 71, 8 — Kirkegaards-anlæg under 71, 95 og Gravmæler under 73, — og i disse Afdelinger finder man da ogsaa, hvad andre Blade end »V. K.« har bragt om disse Forhold, — det er nu ikke meget.

Otto Croneberg: Om Gravrätt. Kyrkorättlig Studie. 8°, 208 S., Svenska kyrkans diakonissestyrelses bokförlag; Stockholm 1941, Kr. 4,75.

Den foreliggende Bog er et interessant og dybt-gaaende Arbejde om de til Begravelser, Gravsteder og Kirkegaarde henhørende retslige Forhold, — et Omraade, der ogsaa nok kunde trænge til sin Be-

handling paa Dansk. Forfatteren fastslaaer, at det er den kristne Stats og Kirkes Sag at tage Vare om de Afdødes Legemer, — redegør for Indvielse af Begravelsesomraaderne, — om Retten til Gravplads, — til det, der findes over og under Mulde paa Gravpladsen o. s. v. Han henviser til baade svensk Ret og til Forholdene i Danmark, Tyskland, England o. s. v. og optrykker de paa svensk gældende Bestemmelser in extenso. — Af en Annonce bag i Bogen fremgaar det iøvrigt, at Forlaget ogsaa forhandler »Gravbreve«, »Anslagstavler« for Kirkegaarde og Kolumbarier (med Tekst af Biskop Söderblom), »Gravbøger« o. s. v. Og af Bogomslaget bebudes Professorinde Else Dahls »Handbok i kyrkogårdsvård«, som der har været arbejdet paa i mangfoldige Aar; den skulde komme paa Forlaget i 1942.

Jensens Lommebog for Gartnere. 1942. 32. Aarg. N. C. Roms Forlag.

Endelig (i Aar) kommer denne Kalender og Lommebog saa tidligt, at man kan faa den paa Julebordet og faa den anmeldt i ordentlig Tid. Den er lige saa nyttig som før, — og Brugeren er trofaste imod den. Men gamle Fejl gentages og nye indføres; det heder ikke Fællesudvalg, men Fællesraad for Høvekunst, og »Vore Kirkegaarde« udkommer desværre ikke i 9 Hefter om Aaret, — for blot at nævne et Par Eksempler.

Reinhardt Kristensen: Køkkenurter. 80, Alm. d. Gartnerfor. Bogforlag, 126 S., Købhvn. 1941.

Efter flere Udgaver af Professor A. Pedersens Bog om samme Emne kommer nu Forsøgslederens Køkkenhavebog til Brug for Undervisningen ved A. d. G.s Aftenskoler. Den er betydeligt mindre i Omfang end den tidligere, men forsynet med fortrinlige Billeder.

Cirkulære til Stiftsøvrighederne og Overtilsynene for Kirkerne i København og Frederiksberg vedrørende Lov af 27. December 1940 om Iværksættelse af offentlige Arbejder og Beskæftigelse af arbejdsløse.

I Continuation af Kirkeministeriets Cirkulære af 21. Februar d. A. vedrørende Lov af 27. December 1940 om Iværksættelse af offentlige Arbejder og Beskæftigelse af arbejdsløse finder man Anledning til at henlede Opmærksomheden paa, at ifølge den af Arbejds- og Socialministeriet fulgte Praksis vil der i Almindelighed ikke kunne forventes Tilskud efter den herommeldte Lov til saadanne Arbejder, der

allerede maatte være paabegyndt forinden Indsendelsen af Andragende til nævnte Ministerium om Tilskud i Henhold til Loven eller dog forinden Modtagelsen af Svar herpaa.

Da der ifølge det for Ministeriet oplyste i adskillige Tilfælde ikke er forholdt overensstemmende hermed, maa man finde det paakrævet at indskærpe saavel Frovstiudvalg som Menighedsraad og private Kirketiendejvere, at det altid vil være nødvendigt at afvente Svaret paa et indgivet Andragende om Tilskud i Henhold til den heromtalte Lov til Arbejder vedrørende Præstegaarde, Kirker eller Kirkegaarde.

Kirkeministeriet, den 30. August 1941.

P. M. V.

V. Holbøll.

J. T. R. Thomsen,
Eksp.sekr.

RESOLUTIONER m. m.

VEDRØRENDE KIRKEGAARDE

23. Okt. 1937. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Fyens Stift) ang. **en Bestemmelse i en Kirkegaards Vedtægt om den Betaling, som af Personer udenfor Folkekirken skal erlægges for Begravelsesplads.**

I Skrivelse af 30. September 1937 har Hr. Stiftamtmanden og Deres Højærværdighed af Hensyn til Spørgsmaalet om Approbation paa det hoslagt tilbagefølgende, ændrede Forslag til Regulativ for Hinge Kirkegaard forespurgt, om Formuleringen af § 9 i Forslaget, hvorefter Personer, der ikke tilhører Folkekirken, for Erhvervelse af Gravsteder paa Kirkegaarden betaler det samme som Folkekirkens Medlemmer, saa længe Kommunen, som hidtil, ved et af Menighedsraadet godkendt Tilskud lader alle kommunale Skatteydere deltage i Udgiften til Kirkegaardens Vedligeholdelse og Drift, er i Overensstemmelse med Bestemmelsen i § 25, Stk. 5, 2det Punktum, i Lov af 30. Juni 1922 om Vedligeholdelse af Kirker og Kirkegaarde m. v., hvorefter den Betaling, der af Personer udenfor Folkekirken skal erlægges for at erholde Begravelsesplads paa Folkekirkens Kirkegaarde, skal fastsættes under Hensyntagen til, at de nævnte Personer ikke deltager i Udgifterne til Kirkegaardens Vedligeholdelse og Drift.

I Anledning heraf skal man herved tjenstlig meddele til Efterretning og videre Bekendtgørelse, at der savnes Hjemmel til at undlade i Regulativet at fastsætte forhøjet Betaling for Erhvervelse af Gravsteder af Personer udenfor Folkekirken.

(Fortsættes).